

КРУГЛИЙ СТІЛ «ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ У „ДОВГОМУ ХІХ СТОЛІТТІ“»

Дмитро Миколенко

доктор історичних наук, доцент, Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи 4, Харків, Україна, 61022,
dmykolenko@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-3953-6510>

ROUND TABLE “INFRASTRUCTURE FOSTERING MODERNIZATION OF CENTRAL AND EASTERN EUROPE IN THE ‘LONG 19TH CENTURY’”

Dmytro Mykolenko

Doctor Historical Sciences, Associate Professor, V. N. Karazin Kharkiv
National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, Ukraine, 61022,
dmykolenko@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-3953-6510>

18 червня 2021 року на історичному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в онлайн-режимі відбувся міжнародний круглий стіл «Інфраструктура як чинник модернізації Центрально-Східної Європи у „довгому ХІХ столітті“». Цей захід було організовано у межах реалізації проекту програми Жана Моне* під назвою «Інфраструктура, яка об'єднала Європу: історія, сучасний стан та погляд у майбутнє» 611665-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE спільно з Болгарською академією наук, Інститутом вивчення Центрально-Східної Європи в Києві, Центром болгаристики та балканських досліджень ім. М. Дринова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

З привітанням до учасників форуму звернулися: декан історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат історичних наук, доцент Сергій Литовченко; іноземний член Болгарської академії наук, завідувач кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор історичних наук, професор Михайло Станчев; член-кореспондент Болгарської академії наук, доктор історичних наук, професор Александр Костов.

У вступному слові керівник Інституту вивчення Центрально-Східної Європи в Києві, доктор історичних наук, старший дослідник Геннадій Корольов ознайомив слухачів з діяльністю створеної минулого року та підпорядкованої йому наукової установи, а координатор модуля Моне «Інфраструктура, яка об'єднала Європу: історія сучасний стан та погляд у майбутнє» доцент кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор історичних наук, доцент Дмитро Миколенко презентував проміжні результати реалізації зазначеного проекту.

На думку організаторів круглого столу, інфраструктура, як чинник модернізації Центрально-Східної Європи, мала розглядатися не лише у контексті суто економічної проблематики, а й у розрізі міжнародних відносин наприкінці ХVІІІ – на початку ХХ сто-

* Jean Monnet Programme названа на честь одного з «батьків-засновників» Європейського Союзу (Європейських Спільнот) та першого президента Вищого органу Європейської спільноти з вугілля і сталі. З 2014 року вона інтегрувалася до нової освітньої програми Європейського Союзу – Еразмус+.

ліття, соціальної історії вказаного періоду та внутрішньополітичної ситуації у кожній із тодішніх держав регіону. Саме тому на ролі дискусантів наукового форуму було запрошено відомого дослідника політичної історії України XIX століття, доктора історичних наук, професора Сергія Наумова (кафедра історії України Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна), а також знаного спеціаліста у сфері соціальної історії та історії релігії і церкви країн Східної Європи, кандидата історичних наук, доцента Павла Єремєєва (кафедра історії Східної Європи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна).

Під час засідання круглого столу було заслухано сім наукових доповідей представників українських та болгарських освітніх і наукових установ, серед яких – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Інститут балканістики із Центром фракології Болгарської академії наук, Інститут історичних досліджень Болгарської академії наук, Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Бердянський державний педагогічний університет, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харківська державна академія культури.

Один із доповідачів – доктор історичних наук, професор Університету Грінченка Ігор Жалоба, послуговуючись опрацьованими ним матеріалами звітів австрійських консулів, розглянув питання розвитку транспортної інфраструктури Азовського і Чорного морів у 1850-х – 1860-х роках. Учасниця форуму Теодорічка Готовська-Генце – доцентка Інституту історичних досліджень Болгарської академії наук, лекторка і консультантка проекту Жана Моне «Інфраструктура, яка об'єднала Європу: історія сучасний стан та погляд у майбутнє» зосередила увагу на чинниках, що впливали у 1869–1878 роках на будівництво залізничної дороги на болгарських землях. Інші представники Болгарської академії наук – доцент, доктор історії Мілен Куманов і докторка історії Десіслава Костадінова – розкрили вплив інфраструктури Балканського півострова на долю народу Болгарії у XIX столітті, а професор Александр Костов підкреслив проблеми розвитку наприкінці XIX – на початку XX століття залізничного транспорту в балканських країнах. Кандидатка історичних наук, старша викладачка Бердянського державного педагогічного університету Людмила Золотар присвятила свою роботу незамінним сполучним ланкам комунікацій – мостам, а саме – процесам їх зведення упродовж другої половини XIX століття у Бердянському повіті Таврійської губернії. Важливий чинник розвитку інфраструктури в Україні – іноземні інвестиції – розглядалися у доповіді кандидата історичних наук, доцента Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради Едуарда Хряпіна. Докторка історичних наук, професорка Харківської державної академії культури Ірина Шандра виклала досліджені нею можливості, які не вдалося реалізувати на початку XX століття в українській транспортній інфраструктурі.

Міжнародний круглий стіл став також місцем обговорення важливих проблем, що виходили за межі звичайного огляду історичних фактів або процесів. Наприклад, жваву дискусію викликало питання щодо перспективи використання у наукових студіях концепції модернізації, можливості застосування запропонованої американськими, британськими і німецькими авторами методології дослідження розвитку інфраструктури з метою вивчення минулого Центрального-Східної Європи та перспективи введення до наукового обігу нових історичних джерел, які зберігаються в архівних установах різних європейських країн. Саме тому матеріали засідання круглого столу можуть зацікавити дослідників не тільки історії інфраструктури.

Дата подання матеріалу в редакцію – 19 вересня 2021 р.